

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (tizedik tanács)

2019. május 8. *

„Előzetes döntéshozatal – Közös agrárpolitika – A vidékfejlesztés támogatása az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) – 1698/2005/EK rendelet – Időbeli alkalmazhatóság – 72. cikk – A beruházással kapcsolatos műveletek tartóssága – A társfinanszírozás tárgyát képező beruházási művelet jelentős módosulása – Az EMVA általi társfinanszírozás segítségével megvalósuló beruházási műveletnek köszönhetően beszerzett és a támogatás kedvezményezettje által harmadik személy részére bérbe adott tárgyi eszköz – A közös agrárpolitika finanszírozása, irányítása és monitoringja – 1306/2013/EU rendelet – 54. és 56. cikk – A tagállamok arra vonatkozó kötelezettsége, hogy elvégezzék a szabálytalanságból vagy gondatlanságból eredően jogosulatlanul kifizetett összegek visszatéríttetését – A »szabálytalanság« fogalma – A visszatéríttetésre irányuló eljárás megindítása”

A C-580/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Riigikohus (legfelsőbb bíróság, Észtország) a Bírósághoz 2017. október 4-én érkezett, 2017. szeptember 27-i határozatával terjesztett elő

a **Mittetulundusühing Järvelaev**

és

a **Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA)**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (tizedik tanács),

tagjai: K. Lenaerts, a Bíróság elnöke, a tizedik tanács elnökeként eljárva, F. Biltgen és E. Levits (előadó bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az észt kormány képviselőjében N. Grünberg, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében J. Aquilina és E. Randvere, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: észt.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló, 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK tanácsi rendelet (HL 2005. L 277., 1. o.; helyesbítések: HL 2007. L 4., 10. o.; HL 2012. L 206., 23. o.) 72. cikkének, a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló, 2005. június 21-i 1290/2005/EK tanácsi rendelet (HL 2005. L 209., 1. o.) 33. cikke (1) bekezdésének, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 320. o.; helyesbítések: HL 2016. L 200., 140–313. o.; HL 2017. L 20., 4. o.; HL 2019. L 30., 121. o.; HL 2019. L 30., 122–265. o.) 71. cikke (1) bekezdésének, valamint a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 549. o.; helyesbítések: HL 2016. L 130., 7. o.; HL 2017. L 327., 83. o.; HL 2018. L 233., 3. o.) 56. cikkének értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a Mittetulundusühing Järvelaev (a továbbiakban: Järvelaev) és a Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (mezőgazdasági nyilvántartási és tájékoztatási hivatal, Észtország; a továbbiakban: PRIA) között, az 1698/2005 rendeletben említett Leader-tengely alapján az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) társfinanszírozott egyik művelet keretében az elsőként említett személy részére átutalt összegek visszatérítése tárgyában folyó peres eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 1698/2005 rendelet

- 3 Az 1698/2005 rendelet (61) és (62) preambulumbekzdése értelmében:

„(61) A szubszidiaritás elvének megfelelően és a kivételekre is figyelemmel a kiadások támogathatóságára vonatkozó nemzeti szabályokra van szükség.

(62) Az EMVA-ból származó támogatás hatékonyságának, méltányosságának és fenntartható hatásának biztosítása érdekében olyan rendelkezésekre van szükség, amelyek garantálják a beruházásokhoz kapcsolódó műveletek tartósságát, és megakadályozzák, hogy ezt az alapot a tisztességtelen verseny bevezetésére használják fel.”

4 E rendelet „Fogalommeghatározások” című 2. cikke szerint:

„E rendelet alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

[...]

h) »kedvezményezett«: valamely művelet végrehajtásáért felelős vagy támogatásban részesülő, akár a köz-, akár a magánszektorban működő gazdasági szereplő, szervezet vagy vállalkozás;

[...]”

5 Az említett rendeletnek „A kiadások jogosultsága” című 71. cikke, a (3) bekezdésének első albekezdésében kimondja:

„A kiadások jogosultsági szabályait nemzeti szinten kell meghatározni, az e rendeletben szabályozott, egyes vidékfejlesztési intézkedésekre vonatkozó különleges feltételek figyelembevételével.”

6 Ugyanezen rendeletnek „A beruházással kapcsolatos műveletek tartóssága” című 72. cikke így rendelkezik:

„(1) A Szerződés 43. és 49. cikke szerinti a letelepedés szabadságára és a szolgáltatásnyújtás szabadságára és vonatkozó szabályok sérelme nélkül, a tagállam biztosítja, hogy egy beruházási művelet csak akkor tarthatja meg az EMVA-ból származó hozzájárulást, ha a művelet az irányító hatóság finanszírozási határozatát követő öt éven belül nem módosul lényegesen:

- a) a művelet természetét vagy a végrehajtás feltételeit érintően, vagy jogtalan előnyhöz juttatva egy céget vagy állami szervet [helyesen: valamely vállalkozást vagy közhasznú szervezetet];
- b) infrastrukturális eszköz tulajdonjogának természetében bekövetkezett változás, vagy a termelő tevékenység megszüntetése vagy áthelyezése eredményeként.

(2) A jogosulatlanul kifizetett összegeket az 1290/2005/EK rendelet 33. cikkének megfelelően vissza kell téríteni.”

7 Az 1698/2005 rendeletnek „A tagállamok hatásköre [helyesen: felelőssége]” című 74. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok elfogadják az [1290/2005] rendelet 9. cikke (1) bekezdése szerinti valamennyi törvényi, jogszabályi és közigazgatási rendelkezést a Közösség pénzügyi érdekei hatékony védelmének biztosítása érdekében.

(2) A tagállamok minden vidékfejlesztési programra vonatkozóan az alábbi hatóságokat jelölik ki:

- a) irányító hatóság, amely nemzeti vagy regionális szinten működő közjogi vagy magánjogi szerv, illetve maga a tagállam, amennyiben az látja el az említett feladatot, az érintett program irányításának felelőseként;
- b) akkreditált kifizető ügynökség, az [1290/2005] rendelet 6. cikke értelmében;
- c) igazoló szerv, az [1290/2005] rendelet 7. cikke értelmében. [...]”

Az 1290/2005 rendelet

- 8 Az 1290/2005 rendelet 33. cikke ekként rendelkezik:

„(1) A vidékfejlesztési tevékenységek vagy programok során észlelt szabálytalanságok és gondatlanságok következtében a tagállamoknak pénzügyi kiigazításokat kell végezniük az adott közösségi finanszírozás teljes vagy részleges törlésével. A tagállamok figyelembe veszik az észlelt szabálytalanságok természetét és súlyát, továbbá az EMVA pénzügyi veszteségének szintjét.

(2) Amennyiben a közösségi alapok már a kedvezményezettnek történő kifizetés tárgyát képezik, úgy azokat az akkreditált kifizető ügynökség hajtja be a saját behajtási eljárásain keresztül, és az így behajtott összegeket a (3) bekezdés c) pontjával összhangban használja fel.

[...]

(10) Amennyiben a Bizottság pénzügyi kiigazítást hajt végre, úgy azt a tagállamok azon kötelezettségeinek sérelme nélkül teszi, amelyek a saját pénzügyi hozzájárulása címén kifizetett összegek visszafizetésére vonatkoznak, az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet [(HL L 83., 1999.3.27., 1. o.)] 14. cikke értelmében.”

Az 1974/2006/EK rendelet

- 9 Az 1698/2005 rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló, 2006. december 15-i 1974/2006/EK bizottsági rendelet (HL 2006. L 368., 15. o.) 48. cikkének (1) bekezdése ekképp rendelkezik:

„(1) Az 1698/2005/EK rendelet 74. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában a tagállamok biztosítják, hogy az általuk végrehajtani szándékozott valamennyi vidékfejlesztési intézkedés igazolható és ellenőrizhető legyen. E célból a tagállamok olyan ellenőrzési rendelkezéseket határoznak meg, amelyek észszerű biztosítékot nyújtanak számukra arra vonatkozóan, hogy tiszteletben tartják a jogosultsági kritériumokat és az egyéb kötelezettségvállalásokat.”

Az 1303/2013 rendelet

- 10 Az 1303/2013 rendeletnek „A műveletek tartóssága” című 71. cikke, az (1) bekezdésében a következőket írja elő:

„Az [európai strukturális és beruházási] alapokból valamely infrastrukturális vagy termelő beruházást magában foglaló műveletre fordított támogatás akkor fizetendő vissza, ha a kedvezményezettnek történő utolsó kifizetéstől számított öt éven belül, illetve adott esetben, az állami támogatásokról szóló szabályozás szerinti időtartamon belül, a következők valamelyike történik:

- a) a termelő tevékenység megszűnése vagy a programterületen kívülre való áthelyezése;
- b) az infrastruktúra valamely elemében tulajdonosváltás következik be, amelynek eredményeként egy cég vagy állami szervezet jogosulatlan előnyhöz jut;
- c) a természetében, célkitűzéseiben vagy végrehajtási feltételeiben olyan lényeges változás következik be, amely az eredeti célkitűzéseket veszélyezteti.

A műveletre jogosulatlanul kifizetett összegeket a tagállamnak vissza kell térítenie, azon időszakkal arányosan, amelynek tekintetében nem teljesültek a követelmények.

Az első albekezdésben meghatározott határidőt a tagállamok három évre csökkenthetik a kkv-k általi beruházások vagy az általuk teremtett munkahelyek fenntartása esetén.”

- 11 E rendelet „Átmeneti rendelkezések” című 152. cikke az (1) bekezdésében a következőket mondja ki:

„Ez a rendelet nem érinti sem a Bizottság által [az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendelet (HL 2006. L 210., 25. o.)] alapján, sem bármely egyéb, az adott támogatásra 2013. december 31-én irányadó jogszabály alapján jóváhagyott segítségnyújtás folytatását vagy módosítását – beleértve annak teljes vagy részleges megszüntetését is. Az említett rendelet, illetve az ilyen egyéb alkalmazandó jogszabályok következképpen 2013. december 31. után tovább alkalmazandók az adott segítségnyújtásra vagy az érintett műveletekre, azok zárásáig. E bekezdés alkalmazásában a segítségnyújtás kiterjed az operatív programokra és a nagyprojektekre.”

A 1305/2013/EU rendelet

- 12 Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 487. o.; helyesbítés: HL 2016. L 130., 1. o.) 88. cikke értelmében:

„Az [1698/2005] rendelet hatályát veszti.

Az [1698/2005] rendeletet továbbra is alkalmazni kell a Bizottság által a rendelet alapján 2014. január 1-je előtt jóváhagyott programok értelmében végrehajtott műveletekre.”

Az 1306/2013 rendelet

- 13 Az 1306/2013 rendelet 54. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A tagállamok a szabálytalanság és gondatlanság következtében jogosulatlanul teljesített minden kifizetést visszafizettetnek a kedvezményezettrel 18 hónapon belül azt követően, hogy jóváhagyták a szabálytalanság tényét megállapító kontrolljelentést vagy hasonló dokumentumot, és adott esetben a kifizető ügynökség vagy a behajtásért felelős szerv azt kézhez kapta. A vonatkozó összegeket a visszafizetésre való felhívással egyidejűleg bevezetik a kifizető ügynökség által vezetett adósnylvántartásba.”

- 14 E rendelet 56. cikkének első bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a vidékfejlesztési műveletekkel vagy programokkal összefüggésben szabálytalanságokat vagy gondatlanságokat tárnak fel, a tagállamok pénzügyi kiigazításokat végeznek az érintett uniós finanszírozás teljes vagy részleges törlésével. A tagállamok figyelembe veszik a feltárt szabálytalanságok természetét és súlyosságát, továbbá az EMVA-t ért pénzügyi veszteség szintjét.”

- 15 Az említett rendelet 119. cikke értelmében:

„(1) [A közös agrárpolitika alapján nyújtott, majd elveszített biztosítékok, letétek és garanciák jóváírásáról szóló, 1978. február 20-i 352/78/EGK tanácsi rendelet (HL 1978. L 50., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 3. kötet, 197. o.)], a [1994. január 24-i 165/94/EK tanácsi rendelet (HL 1994. L 24., 6. o.; ez a dokumentum nem áll rendelkezésre magyar nyelven)], [az euró bevezetésével kapcsolatos agromonetáris intézkedések megállapításáról szóló, 1998. december 15-i 2799/98/EK tanácsi rendelet (HL 1998. L 349., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 24. kötet, 226. o.)], [a

közös agrárpolitikára vonatkozó tájékoztatási tevékenységekről szóló, 2000. április 17-i 814/2000/EK tanácsi rendelet (HL 2000. L 100., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 29. kötet, 22. o.)), az [1290/2005 rendelet] és [az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap finanszírozási rendszerébe tartozó ügyletek tagállamok által végzett vizsgálatáról szóló, 2008. május 26-i 485/2008/EK tanácsi rendelet (HL 2008. L 143., 1. o.)] hatályát veszti.

Az [1290/2005 rendelet] 31. cikkét és a vonatkozó végrehajtási szabályokat azonban 2014. december 31-ig továbbra is alkalmazni kell.

(2) A hatályon kívül helyezett rendeletekre való hivatkozásokat e rendeletre való hivatkozásként kell értelmezni, a III. mellékletben található megfelelési táblázattal összhangban.”

16 A 1306/2013 rendelet 121. cikke szerint:

„(1) Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ez a rendelet 2014. január 1-jétől alkalmazandó.

(2) A következő rendelkezéseket azonban az alábbiak szerint kell alkalmazni:

a) a 7., 8., 16., 25., 26. és 43. cikket 2013. október 16-tól;

b) a 18. és 40. cikket a 2013. október 16-tól kezdődően felmerült kiadások esetében;

c) az 52. cikket 2015. január 1-jétől.”

17 Az 1306/2013 rendelet 119. cikke (2) bekezdésének és ugyanezen rendelet III. mellékletének együttesen értelmezett rendelkezéseiből következően az 1290/2005 rendelet 33. cikkére való hivatkozásokat az 1306/2013 rendelet 54. és 56. cikkére való hivatkozásként kell érteni.

Az észti jog

18 A 2014. november 19-i Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus (az Európai Unió közös agrárpolitikájának végrehajtásáról szóló észti törvény; RT I 2014., 3. o.) 111. §-ának (1) bekezdése kimondja:

„Ha a támogatás kifizetését követően megállapítást nyer, hogy a támogatás kifizetésére szabálytalanságok vagy gondatlanságok miatt jogosulatlanul került sor, többek között, ha azt nem célirányosan használták fel, a támogatást az [1303/2013 és az 1306/2013] rendeletekben, valamint az egyéb vonatkozó uniós rendeletekben meghatározott feltételek szerint és határidőkön belül teljes mértékben vagy részlegesen vissza kell fizettetni az adott esetben kiválasztási eljárásban kiválasztott kedvezményezettel.”

19 Az említett törvény 131. §-a következőképpen rendelkezik:

„Az Európai Unió közös agrárpolitikájának végrehajtásáról szóló, 2015. január 1-je előtt hatályos törvény alapján nyújtott támogatásokat a jelen törvényben meghatározott feltételek és eljárás szerint kell visszafizettetni.”

20 A 2010. szeptember 27-i Põllumajandusministri määrus nr 92 – Leader-meetme raames antava kohaliku tegevusgrupi toetuse ja projektitoetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord (a valamely Leader-intézkedés keretében nyújtott támogatás és projekt támogatás helyi akciócsoport általi jóváhagyásának feltételeiről, a támogatás kérelmezésének

részletes eljárásáról és a kérelem feldolgozásáról szóló, 2010. szeptember 27-i 92. sz. mezőgazdasági miniszteri rendelet; RT I 2010, 71, 538, a továbbiakban: 92. sz. rendelet) 35. §-ának (2) bekezdése kimondja:

„A projekt támogatási kérelem benyújtásától a támogatás utolsó részletének PRIA általi kifizetésétől számított öt év leteltéig terjedő időszakban a kérelmező vagy a kedvezményezett haladéktalanul tájékoztatja írásban a PRIA-t és a helyi akciócsoportot levelezési címének és kapcsolattartási adatainak módosulásáról, valamint a PRIA és a helyi akciócsoport jóváhagyásának beszerzése céljából az alábbiakról:

- 1) a művelettel vagy a beruházás tárgyát képező eszközzel kapcsolatos módosulásokról. Ha a PRIA vagy a helyi akciócsoport szükségesnek tekinti, többek között az új árajánlat másolatát vagy a tervezett művelet előrelátható költségeire vonatkozó számítást is be kell mutatni.
- 2) a projekt támogatás fenntartásával vagy felhasználásával kapcsolatos egyéb olyan körülményekről, amelyek miatt a kérelemben szereplő adatok már nem teljesek vagy pontosak;

[...]

- 21 Az említett rendelet 36. §-a (3) bekezdésének 1. pontja előírja:

„A kedvezményezett köteles a [projekt támogatással finanszírozott beruházás címén beszerzett tárgyi eszközt] a támogatás utolsó részletének PRIA általi kifizetésétől számított legalább öt évig rendeltetésszerűen [megtartani és használni].”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 22 A Järvelaev egy nonprofit egyesület, amelynek célja a Vörtsjärvi-tavi (Észtország) vitorlázás hagyományainak őrzése. Ezen egyesület támogatási kérelmet nyújtott be az 1698/2005 rendeletben említett Leader-tengellyel kapcsolatos intézkedések alapján, egy hagyományos vitorlás halászhajó és a hozzá tartozó felszerelés beszerzése céljából.
- 23 Támogatási kérelmében a Järvelaev azon szándékát is kifejezte, hogy a szóban forgó vitorlás hajó beszerzését követően munkahelyeket teremt a régióban és hajószemélyzetet fog felvenni, valamint tájékoztatja a PRIA-t és a helyi akciócsoportot a vitorlás hajó használatát érintő bármilyen változásról. A Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból az derül ki, hogy bár az új munkahelyek teremtése nem képezte részét a rendelet által meghatározott követelményeknek, a támogatások odaítélésénél egyike volt a kérelmek rangsorolásánál alkalmazott szempontoknak.
- 24 A kért támogatást a PRIA főigazgatójának 2011. szeptember 6-i határozatával megadták a Järvelaev részére.
- 25 A Järvelaevnél tartott 2014. december 4-i ellenőrzés során a PRIA megállapította, hogy a Järvelaev egy 2014. július 1-jén kötött szerződéssel bérbe adta a támogatásnak köszönhetően beszerzett vitorlás hajót egy másik nonprofit egyesület, nevezetesen a Mittetulundusühing Kaleselts (a továbbiakban: Kaleselts) számára, öt éves időtartamra.
- 26 E körülmények alapján a PRIA 2015. január 27-i határozatával felszólította a Järvelaevet a ténylegesen átutalt támogatás visszatérítésére, azzal az indokkal, hogy nem a meghatározott célnak megfelelően, azaz nem rendeltetésszerűen használta fel a támogatást. A PRIA külön kiemelte, hogy a 92. sz. rendelet 36. §-a (3) bekezdésének 1. pontja alapján a Järvelaev a támogatás utolsó részletének átutalásától számított legalább öt évig köteles lett volna saját maga fenntartani és használni a társfinanszírozott beruházási művelettel beszerzett tárgyi eszközt.

- 27 A Järvelaev által e határozattal szemben benyújtott jogorvoslati kérelmet a PRIA 2015. április 14-i határozatával elutasította.
- 28 A Järvelaev ezt követően a Tartu Halduskohushoz (tartui közigazgatási bíróság, Észtország) fordult a PRIA 2015. január 27-i határozatának hatályon kívül helyezése iránti keresettel. A Järvelaev egyrészt arra hivatkozott, hogy a nemzeti jogszabályok nem írták elő a támogatás kedvezményezettjének, hogy a finanszírozott eszközt kizárólag saját maga használhatja, másrészt arra hivatkozott, hogy a munkahelyteremtés célja, amelyet a támogatási kérelemben külön megemlítettek, csak másodlagos jellegű volt a fő célhoz – nevezetesen a vitorlás hajónak a falusi turizmussal kapcsolatos szolgáltatások fejlesztése és értékesítése céljából történő használatához – képest, és így e célok közül az elsőként említett célt nem kellett feltétlenül megvalósítani. A Järvelaev azt is kiemelte, hogy miután nehézségekbe ütközött, hogy saját maga toborozzon alkalmazottakat, az a tény, hogy bérbe adta a vitorlás hajót egy másik egyesület számára, garanciát jelentett arra nézve, hogy azt a támogatási szerződés által előírt célra fogják használni, teljes mértékben megfelelve ezzel a 92. sz. rendelet követelményeinek.
- 29 2016. január 11-én a Tartu Halduskohus (tartui közigazgatási bíróság) elutasította a keresetet, kifejtve, hogy a Järvelaev által a támogatási kérelemben vállalt kötelezettségek és a vitorlás halászhajó tényleges használata között fennálló eltérés alapján indokolt volt, hogy a PRIA intézkedjen a támogatás címén átutalt összegek visszatéríttetése iránt.
- 30 A Järvelaev ezt követően fellebbezést nyújtott be a Tartu Ringkonnakohushoz (tartui fellebbviteli bíróság, Észtország). A Järvelaev kiegészítő bizonyítékok címén benyújtott e bírósághoz három, a fellebbviteli eljárás során kötött munkaszerződést, és megjegyezte, hogy a projekt másodlagos célja, nevezetesen a munkahelyteremtés, e projekt ötéves időtartama során bármikor megvalósítható.
- 31 2016. október 20-án a Tartu Ringkonnakohus (tartui fellebbviteli bíróság) kizárta e kiegészítő bizonyítékok figyelembevételét, elutasította a fellebbezést és helybenhagyta a Tartu Halduskohus (tartui közigazgatási bíróság) határozatát.
- 32 A Järvelaev ezt követően felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Riigikohushoz (legfelsőbb bíróság, Észtország), amelyben kérte a Tartu Halduskohus (tartui közigazgatási bíróság) határozatának és a Tartu Ringkonnakohus (tartui fellebbviteli bíróság) határozatának hatályon kívül helyezését.
- 33 Miután megjegyezte, hogy a 92. sz. rendelet 36. §-a (3) bekezdése 1. pontjának szövegéből nem lehet teljes bizonyossággal azt a következtetést levonni, hogy a projekt támogatás kedvezményezettjének személyesen kellene használnia az e támogatásnak köszönhetően beszerzett tárgyi eszközt, a Järvelaev arra hivatkozott, hogy jelen esetben a vitorlás halászhajó birtoklásának jogát nem ruházták át kizárólagos jelleggel a bérlőre, és hogy az e hajó használatával kapcsolatos számlákat továbbra is ő állítja ki. Ezenfelül a Järvelaev hangsúlyozza, hogy ő nem volt köteles munkahelyeket teremteni, és e munkahelyek megteremtése, amelyet a támogatási kérelemben megemlítettek, az e kérelem jóváhagyása esetén bekövetkező esetleges hatások előrejelzésének felelt meg, nem egy szigorú értelemben vett kötelezettségvállalásnak.
- 34 A Järvelaev végül hangsúlyozza, hogy a bírósági eljárás folyamán felmondta a hajóbérleti szerződést.
- 35 E körülmények között a Riigikohus (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Az [1698/2005] rendelet 72. cikke vagy az [1303/2013] rendelet 71. cikkének (1) bekezdése alkalmazandó-e a művelet tartósságának követelménye tekintetében a valamely Leader-intézkedés keretében jóváhagyott projekt támogatás visszafizettetése során, ha a támogatás jóváhagyására 2011. szeptember 6-án, az utolsó részlet kifizetésére 2013. november 19-én, a jogsértés megállapítására

2014. december 4-én, a visszafizettetést elrendelő határozat meghozatalára pedig 2015. január 27-én került sor? E körülmények között az [1290/2005] rendelet 33. cikkének (1) bekezdése vagy az [1306/2013] rendelet 56. cikke-e a visszafizettetés jogalapja?

- 2) a) Amennyiben az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1698/2005 rendeletet kell alkalmazni: az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett, a művelet természetét vagy végrehajtásának feltételeit érintő, vagy egy céget jogtalan előnyhöz juttató lényeges módosulásnak tekintendő-e a valamely Leader-intézkedés keretében nyújtott projekt támogatás felhasználásával beszerzett [tárgyi] eszköznek (vitorlás hajónak) a támogatást megszerző nonprofit egyesület által valamely másik, a vitorlás hajót ugyanarra a műveletre felhasználó nonprofit egyesületnek történő bérbeadása, mint amelyre a kedvezményezett a támogatást kapta? Meg kell-e állapítani a tagállami kifizető ügynökségnek azt a konkrét előnyt, amely miatt teljesül a jogtalan előny feltétele? Amennyiben erre igenlő választ kell adni: jogosulatlan előnynek minősülhet-e az, hogy a [beruházás tárgyát képező] eszköz tényleges használója nem kapta volna meg a projekt támogatást akkor, ha egyező tartalmú saját kérelmet nyújtott volna be?
- b) Amennyiben az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1303/2013 rendeletet kell alkalmazni: az 1303/2013 rendelet 71. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett, a művelet természetében, célkitűzéseiben vagy végrehajtási feltételeiben bekövetkező, az eredeti célkitűzéseket veszélyeztető lényeges változásnak tekintendő-e a valamely Leader-intézkedés keretében nyújtott projekt támogatás felhasználásával beszerzett [tárgyi] eszköznek (vitorlás hajónak) a támogatást megszerző nonprofit egyesület által valamely másik, a vitorlás hajót ugyanolyan módon felhasználó nonprofit egyesületnek történő bérbeadása, mint amilyen módon történő felhasználásra a kedvezményezett a támogatást kapta?
- 3) a) Amennyiben az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1698/2005 rendeletet kell alkalmazni: az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett, az infrastrukturális eszköz tulajdonjogának természetében bekövetkezett változás, vagy a termelő tevékenység megszüntetése vagy áthelyezése eredményeként előállt lényeges módosulásnak tekintendő-e a valamely Leader-intézkedés keretében nyújtott projekt támogatás felhasználásával beszerzett [tárgyi] eszköznek (vitorlás hajónak) a kedvezményezett által valamely másik, a vitorlás hajót ugyanarra a műveletre felhasználó nonprofit egyesületnek történő bérbeadása, mint amelyre a kedvezményezett a támogatást kapta, ha ennek körében figyelembe vesszük, hogy a vitorlás hajó tulajdonjoga változatlan maradt, a kedvezményezett azonban már nem közvetlen, hanem közvetett birtokosa a vitorlás hajónak, és nem a kérelemben ismertetett szolgáltatás nyújtásából, hanem bérbeadásból származik a jövedelme?
- b) Amennyiben az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1303/2013 rendeletet kell alkalmazni: az 1303/2013 rendelet 71. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett, az infrastruktúra valamely elemében bekövetkező, egy cég jogosulatlan előnyhöz jutásával járó tulajdonosváltásnak tekintendő-e a valamely Leader-intézkedés keretében nyújtott projekt támogatás felhasználásával beszerzett [tárgyi] eszköznek (vitorlás hajónak) a támogatást megszerző nonprofit egyesület által valamely másik, a vitorlás hajót ugyanarra a műveletre felhasználó nonprofit egyesületnek történő bérbeadása, mint amelyre a kedvezményezett a támogatást kapta, ha ennek körében figyelembe vesszük, hogy a vitorlás hajó tulajdonjoga változatlan maradt, a kedvezményezett azonban már nem közvetlen, hanem közvetett birtokosa a vitorlás hajónak, és nem a kérelemben ismertetett szolgáltatás nyújtásából, hanem bérbeadásból származik a jövedelme? Meg kell-e állapítani a tagállami kifizető ügynökségnek azt a konkrét előnyt, amely miatt teljesül a jogtalan előny feltétele? Amennyiben erre igenlő választ kell adni: jogosulatlan előnynek minősülhet-e az, hogy a [beruházás tárgyát képező] eszköz tényleges használója nem kapta volna meg a projekt támogatást akkor, ha egyező tartalmú saját kérelmet nyújtott volna be?

- 4) Az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdésében vagy az 1303/2013 rendelet 71. cikkének (1) bekezdésében foglaltaknál szigorúbb előírásokkal is kötelezheti-e a kedvezményezettet valamely Leader-intézkedést szabályozó nemzeti rendelet a [beruházás tárgyát képező] eszköz öt évig történő fenntartására?
- 5) Amennyiben a negyedik kérdésre nemleges választ kell adni: összhangban áll-e az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdésével, illetve az 1303/2013 rendelet 71. cikkének (1) bekezdésével valamely nemzeti rendelet olyan rendelkezése, amely szerint a projekt támogatás kedvezményezettje köteles a projekt támogatás felhasználásával beszerzett [tárgyi] eszközt a támogatás utolsó részletének kifizetésétől számított legalább öt évig [meg]tartani és rendeltetésszerűen felhasználni, és e rendelkezés olyan értelmezése, amely szerint a kedvezményezett személyesen köteles [használni] a [beruházás tárgyát képező] eszközt?
- 6) Az 1290/2005 rendelet 33. cikkének (1) bekezdése, illetve az 1306/2013 rendelet 56. cikke értelmében vett szabálytalanságnak tekintendő-e az, hogy a kedvezményezett nem hajtja végre a valamely Leader-intézkedést szabályozó nemzeti rendelet értelmében nem kötelező jellegű műveletet, a kedvezményezett azonban hivatkozott e műveletre a támogatási kérelmében szereplő, »[a] művelet és a befektetés céljainak és tevékenységeinek összefoglalásában«, és az említett művelet egyike volt azon kritériumoknak, amelyek alapján a kérelmeket rangsorolásuk céljából értékelték?
- 7) Amennyiben a hatodik kérdésre igenlő választ kell adni: jogellenessé teszi-e a visszafizettetést az, hogy azt az utolsó kifizetésétől számított öt év letelte előtt kezdeményezik, és a kedvezményezett megszünteti a jogsértést a visszafizetés tárgyában folytatott bírósági eljárás ideje alatt?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 36 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy egy olyan beruházási művelet tartósságát, amelyet – mint az alapügyben is – a 2007-től 2013-ig terjedő programidőszakban az EMVA hagyott jóvá és társfinanszírozott, az 1698/2005 rendelet 72. cikkének vagy pedig az 1303/2013 rendelet 71. cikke (1) bekezdésének rendelkezéseire figyelemmel kell értékelni. Ugyanezen bíróság azt is tudni szeretné, hogy az e művelet keretében jogszerűtlenül folyósított összegek visszatéríttetését, amennyiben arra az említett programidőszak végét – azaz 2014. január 1-jét – követően kerül sor, az 1290/2005 rendelet 33. cikkének (1) bekezdése vagy pedig az 1306/2013 rendelet 56. cikke alapján kell-e elrendelni.
- 37 Először is, azon rendelkezéseket illetően, amelyekre tekintettel az EMVA által a 2007-től 2013-ig terjedő programidőszakban jóváhagyott és társfinanszírozott beruházási műveletek tartósságát értékelni kell, hangsúlyozni kell, hogy az ilyen jellegű műveletek keretében folyósított támogatásokat az 1698/2005 rendeletben említett célok elérése érdekében hagyták jóvá, amely rendelet az EMVA említett időszakbeli működésére vonatkozó általános rendelkezéseket tartalmazza. Ebből következik, hogy az ilyen műveletek tartósságát szükségképpen e rendelet rendelkezéseire figyelemmel kell értékelni.
- 38 E következtetést nem dönti meg az a tény sem, hogy az 1305/2013 rendelet 2014. január 1-jével hatályon kívül helyezte az 1698/2005 rendeletet. Ugyanis az elsőként említett rendelet 88. cikke második albekezdése szerint az 1698/2005 rendeletet továbbra is alkalmazni kellett azokra a műveletekre, amelyeket a Bizottság által az említett rendelet értelmében 2014. január 1-je előtt jóváhagyott programok alapján hajtottak végre.

- 39 Másodszer, ami azt a kérdést illeti, hogy melyik rendeletet kell alkalmazni az EMVA által a 2007-től 2013-ig terjedő időszakban jóváhagyott és társfinanszírozott beruházási műveletek keretében jogszerűtlenül folyósított összegek visszatéríttetésére olyan esetben, amikor e visszatéríttetésre, mint az alapügyben is, 2014. január 1-jét követően kerül sor, hangsúlyozni kell, hogy az 1306/2013 rendelet, amely hatályon kívül helyezte az 1290/2005 rendeletet, 121. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében ugyan az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való közzétételének napján, vagyis 2013. december 20-án lépett hatályba, de 121. cikke (1) bekezdésének második albekezdése szerint csak 2014. január 1-jétől kezdve volt alkalmazható.
- 40 Kétségtelen, hogy az 1306/2013 rendelet 119. cikke (1) bekezdésének második albekezdése – az előbb említett rendelkezésektől eltérően – úgy rendelkezett, hogy az 1290/2005 rendelet 31. cikkét és a vonatkozó végrehajtási szabályokat egészen 2014. december 31-ig alkalmazni kell. Az 1306/2013 rendelet 121. cikkének (2) bekezdése a rendelet bizonyos cikkeit illetően ugyancsak halasztott hatálybalépésről rendelkezett az alkalmazás tekintetében.
- 41 Ugyanakkor az EMVA által a 2007-től 2013-ig terjedő időszakban jóváhagyott és társfinanszírozott beruházási műveletek keretében jogszerűtlenül folyósított összegek visszatéríttetése nem tartozik ezen eltérést engedő rendelkezések egyikének hatálya alá sem.
- 42 Az előzetes döntéshozatalra terjesztett első kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy egy olyan beruházási művelet tartósságát, amelyet – mint az alapügyben is – a 2007-től 2013-ig terjedő programidőszakban az EMVA hagyott jóvá és társfinanszírozott, az 1698/2005 rendelet 72. cikkének rendelkezéseire figyelemmel kell értékelni. Amennyiben az e művelet keretében jogszerűtlenül folyósított összegek visszatéríttetésére az említett programidőszak végét – azaz 2014. január 1-jét – követően kerül sor, azt az 1306/2013 rendelet 56. cikke alapján kell elrendelni.

A második kérdés a) pontjáról és a harmadik kérdés a) pontjáról

- 43 A második kérdés a) pontjával és a harmadik kérdés a) pontjával, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy az a tény, hogy valamely támogatás olyan kedvezményezettje, mint az alapügy kedvezményezettje, akinek a számára e támogatást az EMVA által az 1698/2005 rendeletben említett Leader-tengely keretében társfinanszírozott beruházási művelet keretében utalták át, az e támogatás segítségével beszerzett tárgyi eszközt bérbe adja egy olyan harmadik személy részére, amely ugyanazon tevékenység céljából használja azt, mint amelynek a céljából azt az említett támogatás kedvezményezettjének kellett volna használnia, e társfinanszírozott beruházási művelet lényeges módosulását képezi-e, az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdésének a), illetve b) pontja értelmében véve. E bíróság azt is tudni szeretné, hogy az e rendelet 72. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett jogtalan előny fennállásának megállapíthatóságához szükséges-e, hogy az illetékes nemzeti hatóság megállapítsa, hogy konkrétan miben áll a jogtalan előny. Végezetül e bíróság afelől érdeklődik, hogy a jogtalan előny állhat-e abból, hogy a beruházás tárgyát képező eszköz tényleges használója nem részesülhetett volna támogatásban, ha ő maga nyújtott volna be támogatási kérelmet.
- 44 Először is emlékeztetni kell arra, hogy az alapügy tárgyát képező módosulások konkrét minősítése nem a Bíróság feladata. E minősítés ugyanis a nemzeti bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik. A Bíróság szerepe arra korlátozódik, hogy a nemzeti bíróság számára az uniós jog olyan értelmezését adja, amely hasznos lehet az utóbbi bíróság előtt folyamatban lévő jogvita eldöntéséhez. Mindemellett a Bíróság megállapíthatja azon releváns tényezőket, amelyek iránymutatást adhatnak a kérdést előterjesztő bíróságnak az értékelése során (lásd analógia útján, a strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló, 1999. június 21-i 1260/1999/EK tanácsi rendelet [HL 1999. L 161., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 14. fejezet, 1. kötet, 31. o.] 30. cikkének (4) bekezdését illetően: 2013. november 14-i Comune di Ancona ítélet, C-388/12, EU:C:2013:734, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 45 Egyébként, míg az 1260/1999 rendelet 30. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontjában szereplő két feltételt az „és” mellérendelő kötőszó köti össze, nem ez a helyzet az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett két feltétel esetében, így az érintett beruházási művelet lényeges módosulásának fennállásához nem követelmény, hogy az ott szereplő két feltétel együttesen teljesüljön.
- 46 Ily módon az említett 72. cikk (1) bekezdése valójában egy sor olyan vagylagos feltételt állapít meg, közülük kettőt az a) pontban és kettőt a b) pontban, amelyek mindegyike alkalmas lehet arra, hogy adott esetben megalapozza annak megállapítását, hogy a társfinanszírozott beruházási művelet e rendelkezés értelmében véve – az ott írt ötéves időszakon belül – jelentősen módosult.
- 47 Hangsúlyozni kell, hogy ebben a kontextusban, mivel az uniós jogalkotó az érintett módosulás jelölésére a „lényeges” melléknévi jelzőt használta, ahhoz, hogy valamely módosulás az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozhasson, annak bizonyos méreteket kell öltenie (lásd analógia útján: 2013. november 14-i Comune di Ancona ítélet, C-388/12, EU:C:2013:734, 35. pont).
- 48 Így tehát először is ellenőrizni kell, hogy az érintett módosulás eleget tesz-e az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdése b) pontjában említett feltételeknek, amely pont előírja, hogy az valamely infrastrukturális eszköz tulajdonjogának természetében bekövetkezett változás, vagy a termelő tevékenység megszüntetése vagy áthelyezése eredményeként következik be. Ugyanis, e feltételek ellenőrzésekor értékelni kell az érintett módosulás alapjául szolgáló tényezőket, amelyek így e módosulás okait képezik (lásd analógia útján: 2013. november 14-i Comune di Ancona ítélet, C-388/12, EU:C:2013:734, 21. pont).
- 49 A jelen esetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból nem derül ki, hogy a termelő tevékenység megszüntetésére vagy áthelyezésére került volna sor. Ugyanis, még ha az alapügy tárgyát képező beruházási művelet keretében beszerzett tárgyi eszközt bérbe is adták, azt ezt követően is ugyanazon tevékenység céljából használták, mint a támogatási kérelemben említett tevékenység.
- 50 Egyébként, ami az infrastrukturális eszköz tulajdonjogának természetében bekövetkezett esetleges változást illeti, hangsúlyozni kell, hogy e feltétel, eltérően a jelen ítélet előző pontjában vizsgált feltételtől, nem az infrastrukturális eszköz használatával, hanem azon jogcímmel kapcsolatos, amelynek alapján annak tulajdonosa azt birtokában tartja. Így tehát az a tény, hogy a tulajdonos szerződéses jogviszony alapján átenged valamely harmadik személynek az infrastrukturális eszközzel kapcsolatos bizonyos jogokat, ideértve adott esetben a bizonyos időre szóló kizárólagos használati jogot is, önmagában még nem jelenti azt, hogy ezen infrastrukturális eszköz tulajdonjogának természetében módosulás következett volna be.
- 51 A jelen esetben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből az derül ki, amelynek ellenőrzése mindenesetre a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a Järvelaev által a Kaleselts részére a kettejük között létrejött bérleti jogviszony keretében átengedett jogok tisztán szerződéses jellegűek voltak.
- 52 Másodszor, meg kell vizsgálni, hogy az említett módosulás az említett rendelet 72. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett lehetséges esetek valamelyike alá tartozik-e, azaz a beruházási művelet természetét vagy végrehajtásának feltételeit érinti-e, vagy jogtalan előnyhöz juttat-e valamely vállalkozást vagy közhasznú szervezetet, hiszen ezen esetek a kérdéses módosulás hatásaira vonatkoznak (lásd analógia útján: 2013. november 14-i Comune di Ancona ítélet, C-388/12, EU:C:2013:734, 22. pont).

- 53 Ennélfogva a lényeges módosulás fennállásának megállapítását megelőzően vizsgálni kell, hogy az érintett módosulás jogtalan előnyt juttatott-e és/vagy a művelet természetét vagy végrehajtásának feltételeit érintette-e (lásd analógia útján: 2013. november 14-i Comune di Ancona ítélet, C-388/12, EU:C:2013:734, 32. pont).
- 54 Ami a szóban forgó beruházási művelet természetét vagy végrehajtásának feltételeit illeti, azon intézkedés célját kell figyelembe venni, amelynek keretében e műveletet finanszírozták, nevezetesen a falusi turizmushoz kötődő szolgáltatások fejlesztését és értékesítését.
- 55 E cél a Leader-tengely általánosabb céljának keretébe illeszkedik, ami a vidéki régiók fejlesztésének előmozdításából áll. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az 1698/2005 rendelet 61. cikke szerint e program célja többek között a jól azonosított szubregionális vidéki területekre irányuló területalapú, helyi fejlesztési stratégiák finanszírozása. Ebből eredően az alapügy tárgyát képező műveletet érintő módosulásokat ebből a perspektívából, vagyis mindenekelőtt az előzetesen meghatározott területnek a falusi turizmushoz kötődő szolgáltatások előmozdítása általi fejlesztésének biztosítására tekintettel kell értékelni.
- 56 Mivel az alapügy tárgyát képező támogatás egy előzetesen meghatározott terület fejlesztésének célja keretébe illeszkedett, önmagában az a tény, hogy a társfinanszírozott beruházási művelettel érintett projekt végrehajtása során az e projekt végrehajtásával megbízott jogalany, vagyis a Järvelaev helyébe egy másik jogalany, nevezetesen a Kaleselts lépett, még nem jelenti azt, hogy a szóban forgó célt ne valósították volna meg, és ennél fogva e művelet természetét vagy végrehajtásának feltételeit érintően bizonyos mértékű módosulás következett volna be.
- 57 Ily módon, pusztán az a tény, hogy a társfinanszírozott beruházási művelet keretében beszerzett tárgyi eszközt bérbe adták, nem teszi lehetővé azon következtetés levonását, hogy az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmében véve a beruházási művelet természetét vagy végrehajtásának feltételeit érintően módosulás következett be.
- 58 Mindazonáltal, a tulajdonosnak valamely művelet megvalósítása céljából valamely bérlővel való felváltása, akár csak a támogatás odaítélésével kapcsolatos kiválasztási eljárás során eredetileg előirányzott munkahelyteremtés elmaradása, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ügyben a hatodik kérdése keretében említi, olyan körülmények, amelyek alkalmasak lehetnek azon következtetés alátámasztására, hogy a művelet természetét vagy végrehajtásának feltételeit érintően ilyen módosulás történt, amennyiben e körülmények jelentős mértékben csökkentik e műveletnek az előzetesen meghatározott cél elérésére való alkalmasságát, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata (lásd ebben az értelemben, analógia útján: 2013. november 14-i Comune di Ancona ítélet, C-388/12, EU:C:2013:734, 37. pont).
- 59 Végül, ami az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdése a) pontjában foglalt azon feltételt illeti, amely szerint a társfinanszírozott beruházási művelet tartóssága többek között feltételezi, hogy nem nyújtottak jogtalan előnyt valamely vállalkozásnak vagy közhasznú szervezetnek, hangsúlyozni kell, hogy e rendelkezés olyan előnyre utal, amely „valamely” vállalkozásnál jelentkezik, és így olyan esetben, mint az alapügy tárgyát képező eset, ezen előny – jelentkezzen az akár az infrastrukturális eszköz tulajdonosánál, akár azon egyesületnél, amely az e tulajdonossal megkötött bérleti szerződés alapján ezen eszközt használja – olyan jellegű, ami e rendelkezés értelmében a szóban forgó művelet jelentős módosulását képezheti.
- 60 Ugyanakkor, még olyan tényezők esetén is, amelyek alapján első ránézésre esetleg nyilvánvalónak tűnik a jogtalan előny fennállása, a támogatás kedvezményezettjének biztosítani kell a lehetőséget annak bizonyítására, hogy a támogatásnak köszönhetően beszerzett tárgyi eszköz bérbeadása nem keletkeztetett semmiféle előnyt, sem nála, sem annak tényleges használójánál.

- 61 Ami a támogatás kedvezményezettjét illeti, az ilyen előny fennállását, akár csak annak mértékét, az azon előnyök – legyenek akár pénzügyi, akár más jellegű előnyök – között fennálló esetleges eltérésre figyelemmel kell értékelni, amelyekre e kedvezményezett az eredetileg tervezett művelet révén tehetett volna szert, illetve amelyekre a módosult formában végrehajtott művelet révén tesz szert. Így jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata lesz megvizsgálni többek között azt, hogy azon pénzügyi bevételek, amelyekre a Järvelaev a kérdéses társfinanszírozásnak köszönhetően beszerzett vitorlás hajó üzemeltetésével szert tehetett volna, összehasonlíthatók-e azon összegekkel, amelyeket a Kaleselts utalt át ez utóbbi számára a szóban forgó hajó bérleti díja címén, tekintettel arra, hogy a jelen ítélet 47. pontjában ismertetett ítélkezési gyakorlat értelmében csak bizonyos mértékű különbség minősülhet a művelet 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdése értelmében vett jelentős módosulásának.
- 62 Egyébként nem kizárt, hogy a tárgyi eszköz bérbeadása jogtalan előnyt keletkeztet az eszköz tényleges használójánál, hiszen e használó egy másik egyesület által a támogatásnak köszönhetően beszerzett vagyontárgy használata révén tehet szert olyan bevételekre, amelyekben nem részesülne, ha az említett tárgyi eszközt nem tudná használni. Ezenfelül a jogtalan előny fennállása megállapítható akkor is, ha a bérleti díj összegét nem a piaci feltételek szerint határozták meg. Tehát a kérdést előterjesztő bíróság feladata lesz annak ellenőrzése, hogy a Kaleselts által fizetett bérleti díjat alapvetően eltérő szintben határozták-e meg ahhoz képest, amelyet annak adott esetben a Järvelaevtől eltérő, valamely más tulajdonostól bérbé vett hasonló hajó bérlése esetén kellett volna fizetnie.
- 63 Ami azt a kérdést illeti, hogy az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett jogtalan előny fennállásának megállapításánál az illetékes nemzeti hatóságnak feltétlenül meg kell-e állapítania azt, hogy konkrétan miben áll ezen előny, először is hangsúlyozni kell, hogy az 1698/2005 rendelet 74. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint a tagállamok elfogadják az összes törvényi, jogszabályi és közigazgatási rendelkezést az Unió pénzügyi érdekei hatékony védelmének biztosítása érdekében, és minden vidékfejlesztési programra vonatkozóan kijelölik az illetékes hatóságokat, meghatározva az irányító hatóság és a többi szerv feladatait.
- 64 Ezenfelül, az 1974/2006 rendelet 48. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az 1698/2005 rendelet 74. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában a tagállamok biztosítják, hogy az általuk végrehajtani szándékozott valamennyi vidékfejlesztési intézkedés igazolható és ellenőrizhető legyen, és e célból olyan ellenőrzési rendelkezéseket határoznak meg, amelyek észszerű biztosítékot nyújtanak számukra arra vonatkozóan, hogy tiszteletben tartják a jogosultsági kritériumokat és az egyéb kötelezettségvállalásokat.
- 65 Hangsúlyozni kell, hogy az illetékes nemzeti hatóságok a konkrét esetekben nem fogják tudni megfelelőképpen ellenőrizni a jogtalan előnyök fennállását, ha nem tudják konkrétan beazonosítani azt, hogy miben is áll ez az előny. Vagyis, ilyen beazonosítás hiányában nem fogják tudni értékelni az előny jogtalan mivoltát.
- 66 Ebből következik, hogy amennyiben az illetékes nemzeti hatóságnak majd azt kell vizsgálnia, hogy az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében véve jogtalan előnyhöz juttattak-e valamely vállalkozást vagy közhasznú szervezetet, e hatóságnak szükségképpen meg kell majd határoznia, hogy konkrétan miben áll a jogtalan előny.
- 67 Ami az azon ténynek tulajdonítandó jelentőséget illeti, hogy az érintett társfinanszírozott beruházási művelet keretében beszerzett tárgyi eszköz tényleges használója nem részesülhetett volna támogatásban, ha ő maga nyújtott volna be támogatási kérelmet, hangsúlyozni kell, hogy e körülmény nem lehet döntő jelentőségű a támogatás kedvezményezettjének helyébe lépő, a társfinanszírozott infrastruktúrát a művelet végrehajtása céljából használó jogalany által szerzett előny jogszerű vagy jogtalan mivoltának a jelen ítélet előző pontjában említett értékelésénél. Amennyiben bebizonyosodik – amit a jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróságnak kell majd megvizsgálnia –, hogy e jogalany

azonos támogatásban részesülhetett volna, ha saját maga nyújt be támogatási kérelmet, e körülmény a jogtalan előny fennállásának hiánya mellett szólhat, de ettől még ezen előny fennállását az előző pontban említett értékelésre figyelemmel kell megállapítani.

- 68 A második kérdés a) pontjára és a harmadik kérdés a) pontjára azt a választ kell adni, hogy az a tény, hogy valamely támogatás olyan kedvezményezettje, mint az alapügy kedvezményezettje, akinek a számára e támogatást az EMVA által az 1698/2005 rendeletben említett Leader-tengely keretében társfinanszírozott beruházási művelet keretében utalták át, az e támogatás segítségével beszerzett tárgyi eszközt bérbe adja egy olyan harmadik személy részére, amely ugyanazon tevékenység céljából használja azt, mint amelynek a céljából azt az említett támogatás kedvezményezettjének kellett volna használnia, e társfinanszírozott beruházási művelet lényeges módosulását képezheti e rendelet 72. cikkének (1) bekezdése értelmében, aminek a vizsgálata – a jelen ügy valamennyi ténybeli és jogi elemének figyelembevételével – a kérdést előterjesztő bíróság feladata, az e rendelkezés a) és b) pontjában említett vagylagos feltételekre tekintettel. Az e rendelet 72. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett jogtalan előny fennállásának megállapításánál, amikor az illetékes nemzeti hatóságnak azt kell kivizsgálnia, hogy jogtalan előnyt juttattak-e valamely vállalkozásnak vagy közhasznú szervezetnek, e hatóságra hárul – az illetékes nemzeti bíróságok felülvizsgálata mellett – annak megállapítása, hogy konkrétan miben áll a jogtalan előny. Az a kérdés, hogy figyelemmel a ténybeli és jogi körülményekre, a támogatás tényleges felhasználója részesülhetett volna-e támogatásban, ha saját maga nyújt be támogatási kérelmet, még ha releváns is, nem döntő jelentőségű az említett 72. cikk (1) bekezdése a) pontjának alkalmazása szempontjából.

A második kérdés b) pontjáról és a harmadik kérdés b) pontjáról

- 69 Figyelemmel az első kérdésre adott válaszra, a második kérdés b) pontját és a harmadik kérdés b) pontját nem szükséges megválaszolni.

A negyedik és az ötödik kérdésről

- 70 Negyedik és ötödik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügy tárgyát képező szabályozás, amely az EMVA által társfinanszírozott beruházási művelet keretében átutalt támogatás kedvezményezettjének kötelezettségévé teszi, hogy az e beruházási művelet keretében beszerzett tárgyi eszközt a támogatás utolsó részletének átutalásától számított legalább öt évig megtartsa és saját maga használja.
- 71 Előjáróban egyrészt hangsúlyozni kell, hogy az észti kormány úgy véli, hogy annak megtiltása a támogatás kedvezményezettje számára, hogy a finanszírozást elrendelő határozat keltétől számított ötéves időszakban bármiféle, az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdése említett jelentős módosulást idézzen elő a beruházási műveletet illetően, nem teszi lehetővé minden esetben a művelet végrehajtása és a támogatás rendeltetésszerű felhasználása hatékony ellenőrzésének garantálását. E kormány szerint ugyanis ezen ötéves időszak gyakran még azelőtt megkezdődik, hogy a támogatás kedvezményezettje a társfinanszírozott beruházási művelet keretében beszerzett tárgyi eszközzel rendelkezne. Az említett kormány ezenfelül úgy véli, hogy az uniós jogalkotó némi mérlegelési mozgásteret hagy a tagállamok számára, hiszen az említett rendelkezésből nem lehet arra következtetni, hogy a felügyeleti időszak nem haladhatja meg a finanszírozást elrendelő határozat keltétől számított ötéves határidőt.
- 72 Másrészt, míg az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdése nem írja elő kifejezetten, hogy a támogatás kedvezményezettjének ezen ötéves időszakban saját magának kellene használnia az e támogatás révén beszerzett tárgyi eszközt, úgy tűnik, hogy az Észti Köztársaság szintén e cél hatékony

és folyamatos felügyeletének garانتálása érdekében teszi a támogatás kedvezményezettjének kötelezettségévé azt, hogy az említett tárgyi eszközt a szóban forgó időszakban megtartsa és saját maga használja.

- 73 E tekintetben, először is, ami valamely támogatás kedvezményezettjének az 1698/2005 rendelet által előírt azon kötelezettségét illeti, hogy bizonyos ideig meg kell tartania és saját magának kell használnia az olyan tárgyi eszközöket, mint amilyen az alapügy tárgyát képező vitorlás halászhajó is, amelyet e támogatás keretében szereztek be, emlékeztetni kell arra, hogy e rendelet 72. cikkének (1) bekezdése szerint az EMVA-ból származó hozzájárulás nem tartható meg, ha a társfinanszírozott beruházási művelet – az e rendelkezés a), illetve b) pontjában említett feltételek szerint – lényegesen módosul.
- 74 Márpedig azt a kérdést, hogy az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdése értelmében egy ilyen tárgyi eszköznek a támogatás kedvezményezettje általi bérbeadása arra vezethet-e, hogy az EMVA hozzájárulását megvonják, esetről esetre vizsgálva kell eldönteni. Ugyanis, amint az a Bíróságnak a második kérdés a) pontjára és a harmadik kérdés a) pontjára adott válaszából kiderül, mérlegelni kell, hogy e bérbeadás olyan jellegű-e, amely a társfinanszírozott beruházási műveletnek e 72. cikk (1) bekezdésének a), illetve b) pontjában említett feltételek valamelyike körébe tartozó módosulását vonja maga után, és ha igen, akkor e módosulás jelentős-e.
- 75 Ebből eredően az olyan nemzeti szabályozás, amely valamely támogatás végleges megszerzését minden esetben azon feltételnek rendeli alá, hogy az e támogatással finanszírozott tárgyi eszközt a kedvezményezettnek meg kell tartania és saját magának kell használnia, anélkül, hogy megengedné annak konkrét esetben való értékelését, hogy e tárgyi eszköz bérbeadása a társfinanszírozott beruházási műveletnek az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdése értelmében vett jelentős módosulását kepezi-e, nem felel meg e rendelkezésnek.
- 76 Kétségtelen, hogy az 1698/2005 rendelet 74. cikkének (1) bekezdése felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy elfogadják az összes törvényi, jogszabályi és közigazgatási rendelkezést az Unió pénzügyi érdekei hatékony védelmének biztosítása érdekében, az EMVA által a vidékfejlesztésre adott támogatásokat illetően. Ezen túlmenően, e rendelet 71. cikke (3) bekezdésének első albekezdéséből az következik, hogy a tagállamok hatáskörébe tartozik az e területen eszközölt kiadások támogathatóságára vonatkozó szabályok meghatározása.
- 77 Ugyanakkor e két rendelkezés egyike sem releváns annak értékelésénél, hogy a negyedik és az ötödik kérdés tárgyát képező kötelezettség összeegyeztethető-e az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdésével.
- 78 Az 1698/2005 rendelet 74. cikke ugyanis, amely a rendelet „Irányítás, ellenőrzés és tájékoztatás” című VI. címében található, azokra az ellenőrzésekre/vizsgálatokra vonatkozik, amelyeket a tagállamok kötelesek elvégezni annak biztosítása érdekében, hogy az EMVA által társfinanszírozott műveletek szabályszerűségére vonatkozó rendelkezések – amelyek között e rendelet 72. cikke is szerepel – betartásra kerüljenek.
- 79 Ami az 1698/2005 rendelet 71. cikkét illeti, az azon támogathatósági feltételekre vonatkozik, amelyekre tekintettel a kiadásokat az EMVA hozzájárulásához értékelni kell, hiszen e feltételek eltérnek e rendelet 72. cikkében írt feltételektől, amelyek a beruházási műveletek tartósságára vonatkoznak. E körülményekre tekintettel, mivel az említett 72. cikk nem tartalmaz hasonló rendelkezést az 1698/2005 rendelet 71. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezéshez, azt kell megállapítani, hogy kizárólag e rendelet, különösen annak 72. cikke, és nem a nemzeti jog határozza meg az említett műveletek tartósságára vonatkozó feltételeket.
- 80 Az említett 72. cikk ezen értelmezését nem vonja kétségbe az a tény, hogy a „kedvezményezett” fogalmát az 1698/2005 rendelet 2. cikkének h) pontja úgy határozza meg, mint „valamely művelet végrehajtásáért felelős vagy támogatásban részesülő, akár a köz-, akár a magánszektorban működő

gazdasági szereplő[t], szervezet[et] vagy vállalkozás[t]”. Az e rendelkezésben szereplő „végrehajtásáért felelős” kifejezés ugyanis a releváns jogi háttérrel és azon intézkedés céljával összefüggésben értendő, amelynek keretében az előzetesen meghatározott területek fejlesztését célzó beruházási művelet illeszkedik. Ily módon olyan esetben, mint az alapügy tárgyát képező eset, az érintett művelet tartósságát az említett rendelet 72. cikkének (1) bekezdése által meghatározott feltételekre – különösen az érintett művelet természetére és annak a szóban forgó cél elérésére alkalmas módon történő végrehajtásának feltételeire – figyelemmel kell értékelni.

- 81 Másodsor, ami a támogatás utolsó részletének átutalásától számított legalább öt éves azon időtartamot illeti, amelynek során a kedvezményezett a nemzeti szabályozás értelmében köteles megtartani és saját maga használni a kérdéses tárgyi eszközt, különben vissza kell térítenie a kapott támogatást, azt kell megállapítani, hogy az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdése szerint az EMVA hozzájárulása csak akkor tartható meg, ha az e hozzájárulással érintett művelet a nemzeti irányító hatóság finanszírozást elrendelő határozatától számított öt évben – amely időszak általában rövidebb, mint az említett nemzeti szabályozás által meghatározott időszak – e rendelkezés értelmében véve nem módosul jelentősen.
- 82 E körülményekre tekintettel a negyedik és az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétben az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügy tárgyát képező szabályozás, amely az EMVA által társfinanszírozott beruházási művelet keretében átutalt támogatás kedvezményezettjének kötelezettségévé teszi, hogy az e beruházási művelet keretében beszerzett tárgyi eszközt a támogatás utolsó részletének átutalásától számított legalább öt évig megtartsa és saját maga használja.

A hatodik kérdésről

- 83 Hatodik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy az 1306/2013 rendelet 56. cikkének első albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett szabálytalanságot képez-e, ha az EMVA által társfinanszírozott és az 1698/2005 rendeletben említett Leader-tengely hatálya alá tartozó beruházási művelet keretében odaítélt támogatás kedvezményezettje nem hajtja végre az általa a támogatási kérelmében megjelölt művelet egyik olyan elemét, amely egyike volt azon kritériumoknak, amelyek alapján a támogatási kérelmeket rangsorolásuk céljából értékelték, még akkor is, ha a vonatkozó nemzeti szabályozás értelmében e kritérium nem volt követelmény.
- 84 A jelen esetben, amint azt a jelen ítélet 23. pontjában említettük, miközben az új munkahelyek teremtése szerepelt azon szempontok között, amelyekre tekintettel a támogatási kérelmeket rangsorolták, nem vitás, hogy a Järvelaev ki is fejezte azon szándékát a kérelmében, hogy a régióban munkahelyeket fog teremteni, illetve hogy vitorlás halászhajójára személyzetet fog toborozni.
- 85 E tekintetben azt kell megállapítani, hogy a munkahelyteremtés nem képezte feltételét a támogatás odaítélésének az 1698/2005 rendelet értelmében, illetve – a kérdést előterjesztő bíróság szerint – az észt szabályozás értelmében sem. Ezenfelül, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból nem derül ki, hogy a munkahelyteremtés az alapügy tárgyát képező támogatás keretében valamiféle szerződéses feltétel lett volna, aminek a vizsgálata azonban – adott esetben – a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 86 Következésképpen a munkahelyteremtés elmaradása, az EMVA által társfinanszírozott valamely beruházási művelet keretében, önmagában még nem tekinthető az 1306/2013 rendelet 56. cikkének első albekezdése értelmében vett szabálytalanságot képező ténynek.

- 87 Mindazonáltal, az észtkormány az észtrevételeiben azt állítja, hogy a finanszírozási szerződés aláírásával a Järvelaev kötelezettséget vállalt arra, hogy a projektet a támogatási kérelemben leírt módon hajtja végre. Márpedig, amint azt a jelen ítélet 23. és 84. pontjában kifejtettük, a régió belüli munkahelyteremtést és a személyzet toborzását a vitorlás halászhajóra megemlítették e támogatási kérelemben.
- 88 Adott esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata lesz annak vizsgálata, hogy a nemzeti jog vonatkozó rendelkezései értelmében a Järvelaev valóban kötelezettséget vállalt-e arra, hogy – a régióbeli munkahelyteremtésből, illetve a vitorlás halászhajó személyzetének toborzásából álló – e két kritérium megvalósuljon.
- 89 Mindenesetre, amint azt a jelen ítélet 58. pontjában megállapítottuk, nem zárható ki, hogy a támogatási kérelemben megjelölt valamely elem végrehajtásának elmaradása, amennyiben az a kitűzött célra tekintettel elengedhetetlennek tűnik, a társfinanszírozás keretében jóváhagyott beruházási műveletnek az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdésének értelmében vett jelentős módosulását képezi. Adott esetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata lesz annak vizsgálata, hogy e mulasztás milyen mértékben hat ki az e rendelkezésben meghatározott feltételek betartására.
- 90 Ha e vizsgálatot követően azt kell megállapítani, hogy az alapügy tárgyát képező szempont betartásának hiánya ilyen jelentős módosulásnak minősül, azt úgy kell tekinteni, mint az 1306/2013 rendelet 56. cikke első albekezdésének értelmében vett szabálytalanságot.
- 91 Ugyanis, míg az 1698/2005 rendelet 72. cikke (2) bekezdésének értelmében a jelentős módosuláson átesett beruházási műveletekhez jogosulatlanul átutalt összegeket az 1290/2005 rendelet 33. cikkének megfelelően vissza kell fizettetni, az 1306/2013 rendeletnek a rendelet III. mellékletével együttesen értelmezett 119. cikkéből viszont az következik, hogy az említett 33. cikkre tett utalásokat úgy kell tekinteni, mint az utóbbi rendelet 56. cikkére tett utalásokat.
- 92 A fentiekre tekintettel a hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1306/2013 rendelet 56. cikkének első albekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében szabálytalanságot képez, ha az EMVA által társfinanszírozott és az 1698/2005 rendeletben említett Leader-tengely hatálya alá tartozó beruházási művelet keretében odaítélt támogatás kedvezményezettje nem hajtja végre az általa a támogatási kérelmében megjelölt művelet egyik olyan elemét, amely egyike volt azon kritériumoknak, amelyek alapján a támogatási kérelmeket rangsorolásuk céljából értékelték, még akkor is, ha a vonatkozó nemzeti szabályozás értelmében e kritérium nem volt követelmény, amennyiben ezen elem végrehajtásának elmaradása eredményezi a beruházási művelet 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdésének értelmében vett jelentős módosulását, aminek értékelése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A hetedik kérdésről

- 93 Elöljáróban, figyelemmel a jelen ítélet 81. és 82. pontjában megállapítottakra, azt kell megjegyezni, hogy az előterjesztő bíróság a hetedik kérdésében az utolsó átutalástól számított ötéves időszakra való utalással valójában az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdésében említett időszakra céloz.
- 94 Ennélfogva, hetedik kérdésével az előterjesztő bíróság először is afelől érdeklődik, hogy az 1306/2013 rendelet 56. cikkének első albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a jogszerűtlenül folyósított támogatás visszatéríttetésére irányuló eljárást az irányító hatóság finanszírozást elrendelő határozatának keltétől számított ötéves határidő letelte előtt indítják meg. E bíróság arra is szeretne választ kapni, hogy e rendelkezést úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az ilyen visszatéríttetésre irányuló eljárás folytatása olyan esetben, ha a támogatás kedvezményezettje véget vet azon kötelezettségsgzésnek, amely az említett eljárás megindítását indokolta.

- 95 Először is, ami a tagállamok azon lehetőségét illeti, hogy a jogszerűtlenül átutalt támogatás visszatéríttetésére irányuló eljárást a támogatás utolsó részletének átutalásától számított ötéves határidő lejárta előtt megindítsák, emlékeztetni kell arra, hogy az 1306/2013 rendelet 54. cikkének (1) bekezdése és 56. cikkének első albekezdése szerint a szabálytalanság fennállását megállapító tagállam köteles visszatéríttetni a jogszerűtlenül átutalt támogatást. Konkrétabban, a tagállamok a jogosulatlanul teljesített minden kifizetést visszafizettetnek a kedvezményezettel 18 hónapon belül azt követően, hogy jóváhagyták a szabálytalanság tényét megállapító kontrolljelentést vagy hasonló dokumentumot, és adott esetben a kifizető ügynökség vagy a behajtásért felelős szerv azt kézhez kapta.
- 96 Ebből következik, hogy a tagállamok az említett visszatéríttetést az uniós források megfelelő pénzügyi kezelése érdekében a lehető legrövidebb határidőn belül kezdeményezhetik, illetve kötelesek kezdeményezni. E körülményekre tekintettel, annak a ténynek, hogy a visszatéríttetést az irányító hatóság finanszírozást elrendelő határozatának keltétől számított ötéves határidő letelte előtt kezdeményezik, nincs semmiféle kihatása az említett visszatéríttetésre.
- 97 Másodsor, ami azt a kérdést illeti, hogy az uniós joggal ellentétes-e a visszatéríttetési eljárás folytatása olyan esetben, amikor a támogatás kedvezményezettje az eljárás folyamán véget vet az említett eljárás megindítása alapját képező kötelezettségszegésnek, amint azt a Bizottság is kiemeli, hangsúlyozni kell, hogy ha a támogatás kedvezményezettjének biztosítanak azt a lehetőséget, hogy a visszatéríttetéssel kapcsolatos bírósági eljárás folyamán orvosolja a művelet végrehajtását illetően vétett szabálytalanságot, e lehetőség arra ösztönözhetné a többi kedvezményezettet, hogy ők is kötelezettségszegést kövessenek el, hiszen biztosak lehetnek benne, hogy e kötelezettségszegést annak az illetékes nemzeti hatóságok általi feltárását követően utólagosan is orvosolhatják. Következésképpen, annak a ténynek, hogy a támogatás kedvezményezettje erőfeszítést tesz arra, hogy még a visszatéríttetéssel kapcsolatos bírósági eljárás során véget vessen a kötelezettségszegésnek, nem lehet semmiféle kihatása az említett visszatéríttetésre.
- 98 A hetedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1306/2013 rendelet 56. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha a jogszerűtlenül átutalt támogatás visszatéríttetésére irányuló eljárást az irányító hatóság finanszírozást elrendelő határozatának keltétől számított ötéves határidő letelte előtt megindítják. E rendelkezéssel nem ellentétes az sem, ha az ilyen visszatéríttetésre irányuló eljárást annak ellenére tovább folytatják, hogy a támogatás kedvezményezettje az eljárás folyamán véget vet az említett eljárás megindításának alapját képező kötelezettségszegésnek.

A költségekről

- 99 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (tizedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Egy olyan beruházási művelet tartósságát, amelyet – mint az alapügyben is – a 2007-től 2013-ig terjedő programidőszakban az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) hagyott jóvá és társfinanszírozott, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló, 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK tanácsi rendelet 72. cikkének rendelkezéseire figyelemmel kell értékelni. Amennyiben az e művelet keretében jogosulatlanul kifizetett összegek visszatéríttetésére az említett programidőszak végét – azaz 2014. január 1-jét – követően kerül sor, azt a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a**

165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 56. cikke alapján kell elrendelni.

- 2) Az a tény, hogy valamely támogatás olyan kedvezményezettje, mint az alapügy kedvezményezettje, akinek a számára e támogatást az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által az 1698/2005 rendeletben említett Leader-tengely keretében társfinanszírozott beruházási művelet keretében utalták át, bérbe adja egy olyan harmadik személy részére az e támogatás segítségével beszerzett tárgyi eszközt, amely személy ugyanazon tevékenység céljából használja azt, mint amelynek a céljából azt az említett támogatás kedvezményezettjének kellett volna használnia, e társfinanszírozott beruházási művelet lényeges módosulását képezheti e rendelet 72. cikkének (1) bekezdése értelmében, aminek a vizsgálata – a jelen ügy valamennyi ténybeli és jogi elemének figyelembevételével – a kérdést előterjesztő bíróság feladata, az e rendelkezés a) és b) pontjában említett vagylagos feltételekre tekintettel. A valamely vállalkozásnak vagy közhasznú szervezetnek juttatott, e rendelet 72. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett jogtalan előny fennállásának megállapításánál az illetékes nemzeti hatóságra hárul – az illetékes nemzeti bíróságok felülvizsgálata mellett – annak meghatározása, hogy konkrétan miben áll a jogtalan előny. Az a kérdés, hogy figyelemmel a ténybeli és jogi körülményekre, a támogatás tényleges felhasználója részesülhetett volna-e a támogatásban, ha saját maga nyújt be támogatási kérelmet, még ha releváns is, nem döntő jelentőségű az említett 72. cikk (1) bekezdése a) pontjának alkalmazása szempontjából.
- 3) Az 1698/2005 rendelet 72. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügy tárgyát képező szabályozás, amely az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által társfinanszírozott beruházási művelet keretében átutalt támogatás kedvezményezettjének kötelezettségévé teszi, hogy az e beruházási művelet keretében beszerzett tárgyi eszközt a támogatás utolsó részletének átutalásától számított legalább öt évig megtartsa és saját maga használja.
- 4) Az 1306/2013 rendelet 56. cikkének első albekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében szabálytalanságot képez, ha az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által társfinanszírozott és az 1698/2005 rendeletben említett Leader-tengely hatálya alá tartozó beruházási művelet keretében odaitélt támogatás kedvezményezettje nem hajtja végre az általa a támogatási kérelmében megjelölt művelet egyik olyan elemét, amely egyike volt azon kritériumoknak, amelyek alapján a támogatási kérelmeket rangsorolásuk céljából értékelték, még akkor is, ha a vonatkozó nemzeti szabályozás értelmében e kritérium nem volt követelmény, amennyiben ezen elem végrehajtásának elmaradása eredményezi a társfinanszírozásra jóváhagyott beruházási művelet egyik elengedhetetlen elemének az 1698/2005 rendelet 72. cikke (1) bekezdésének értelmében vett jelentős módosulását, aminek értékelése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 5) Az 1306/2013 rendelet 56. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha a jogszerűtlenül átutalt támogatás visszatéríttetésére irányuló eljárást az irányító hatóság finanszírozást elrendelő határozatának keltétől számított ötéves határidő letelte előtt megindítják. E rendelkezéssel nem ellentétes az sem, ha az ilyen visszatéríttetésre irányuló eljárást annak ellenére tovább folytatják, hogy a támogatás kedvezményezettje az eljárás folyamán véget vet az említett eljárás megindításának alapját képező kötelezettségszegésnek.

Aláírások